

Eläimistö.

Pieniä Kertomuksia

toimittanut

Nrouva D. Warendius;

Suomentanut

J. H. B. Lagus.

Turku 1895.

Turun eläinsuojelusehdistyksen kustantama.

Glenn

Glenn

Glenn

Glenn

Glenn

Glenn

Glenn

Glenn

Rouva **S. Wäreniuksen**

toimittamat

ja

F. H. B. Laguksen

suomentamat

Pienet kertomukset.

Viisas kuningas Salomon sanoo, että eläimet esimerkillään voivat ihmisille opettaa, miten heidän tulee täyttää velvollisuutensa. Sen vuoksi on lapsille varsin hyödyllistä, että he seurustelewat eläinten kanssa ja tutkivat niiden tapoja ja taipumuksia; mutta luonnollista on, että heitä sellaisen seurustelun ohella vanhemmat henkilöt pitävät silmällä, kääntäen huomionsa siihen, etteivät lapset saa tilaisuutta ärsyttää tai kiusata eläimiä, sillä muutoin siitä voi olla seurauksena, että eläimet vuorostaan käyttävät niitä aseita, joita niillä on, nimittäin hampaitaan ja kynsiään, niillä wahingoittaaksensa lapsia. Jos niin tapahtuu, niin pitää kuitenkin lapsille huomauttaa, että eläimet tekevät sillä tavoin ainoastaan itsensä puolustukseksi ja että siis on lapsen oma syy kun se on saanut naarmuja ja että eläimellä yhtähyvin kuin ihmiselläkin, on tunto, ja on siis kohdeltava lempeästi.

Lapselle on vielä tervoitettava eläinten hyviä ominaisuuksia, niinkuin esim. niiden toimellisuutta, luotettavuisuutta ja uskollisuutta, sekä sitä hyötyä, jota ne tekevät ihmiselle ja

että juuri eläimet ei ainoastaan suuressa määrässä auta ihmisen vaatettamista ja ravitsemista, vaan myöskin ottavat osaa ja suorittavat raskaimman osan ihmisen työstä, niin että ihminen ilman eläinten apua tuskin voisi elää maan päällä, jonka vuoksi on suurinta vääryyttä ja kiittämättömyyttä kun ihminen, niinkuin sen pahempi usein tapahtuu, rääkkää eläimiä sen sijaan että hän niitä hoitaisi ja säästäisi, kuten sekä velvollisuus että viisaus vaatii.

Lausten tulee mainitulla tavalla oppia jo aikaisin rakastamaan eläimiä ja tuntea myötätuntoisuutta niitä kohtaan sekä ymmärtämään, että niitä on kohtelemisen hyvytydellä. Sen kautta lapset itselin jalostuvat, jotenavastoin jos päinvastoin tapahtuu ja lapset rankaisematta saavat eläimiä rääkkätä, jopa oppia ja esimerkkiä noudattaen tottua ja siihen mielistyä, heistä tulee kovaehdämmisiä ja ilkeitä ihmisiä lähimmäistäänkin kohtaan.

Allempana olevat vähäiset kertomukset eläimistä ja piirteistä niiden elämässä ovat kirjoitetut jotta ne, jos mahdollista, olisivat ei ainoastaan hyödyksi ja huviksi lapsille itselleen, vaan myöskin josjakin määrässä hyödyksi ja ohjausiksi niille, joilla on vastuunalainen lasten kasvatustoimena.

I.

Ahkeruus ja utteruus.

Edellä mainitut avut ovat yhtä tarpeelliset yhteiskunnan ylläpitämiseksi kuin jokaisen yksilönkin onnellalle, terveydelle ja menestymiselle. Olipa ihminen kuinka rikas hyvänsä, niin hän on kuitenkin onneton, jollei hän ymmärrä kuluttaa aikaansa hyödyllisellä työllä. Ainoastaan työhalu elähyttää sekä sielun että ruumiin voimia ja antaa kummallekin niiden oikean jätewyhyden, kun taas laiskuus ja toimettomuus wai-kuttawat ainoastaan haluttomuutta ja ikäwää. Utteruus on tarpeen kaiken tiedon ja taidon hankkimisessa. Sen vuoksi ei voida kostaan tylliksi muistuttaa nuoria, miten hyödyllistä on käyttää oikein aikaansa, koska juuri nuoret suuremmassa määrässä kuin wanhemmat ihmiset ovat taipuwait tuhlaa-

maan aifaansa, jota on kallein kaikista lahjoista, kun ei sitä saa takaisin ostetuksi mistäkään hinnasta.

Sekä ihminen, että eläimet ovat syntyneet työtä tekemään ja tässä alempana osoitamme muutamia esimerkkejä siitä, miten eläimet tässä kohden täyttävät Luojan niille määräämät tarkoitukset.

Mehiläiset. Pesijä sulkeutuneina mehiläiset ahferoiivat täyttääkseen welvollisuutensa. To päivän koitteessa ne alkavat työnsä ja jatkavat sitä kunnes yö tulee. Sen mehiläisen, jota ei tahdo tehdä työtä, pakoittavat toiset työhön tai ajavat sen pois. Työnteko on elämä ja henki mehiläisten pienissä yhteiskunnissa. Senpätähden siellä kaikki on asianomaisessa järjestyksessä.

Ei voida ihmettelemättä katsellen seurata niitä mehiläisparvia, jotka hajantuvat ympäri kotoja ja palajavat tuoden mukanaan sukkaisten mehua siitä valmistaaakseen wahaa ja hunajaa.

Kerrotaan, että Pariisin yliopiston professori, kuuluisa Herjant eräänä päivänä kannatti oppisaliinsa lasista tehdyn mehiläispesän ja katsellessa mehiläisiä, jotka lattaamatta tekivät työtä hunajan ja wahan valmistamisessa oli hän kääntynyt oppilastensa puoleen kehoittaen heitä olemaan yhtä nutterat kuin mehiläisetkin, joiden ahferuus ansaitti meidän ihmetyksämme ja suurinta kiitosta. Miten hyödylliset ovatkaan niiden waiwannaöt ja kuinka monet waiwat ne ovatkaan nähneet, kun ajatellaan sitä tawatonta wahan paljoutta, jota käytetään useimmissa osissa maailmaa.

Majawat. Mitä uutteruutta osoittawatkaan majawat rakentaessaan asuntojansa, joita voisi luulla ihmisjoukoon kuuluvien rakennusmestarien tekemiksi. Majawat kokoontuvat usein kesä- ja heinäkuussa mutta viimeistäänkin elokuussa eri haaroilta, joskus sadottain. Kokouspaikka on aina asumaton tienoo, jossa ne luulevat saavansa olla rauhassa ihmisiltä ja jossa ne löytävät kylliksi ruokaa ja wettä. Jos wesi aina pysyy yhtä korkealla, niin ne rakentavat rannoille pieniä huoneita, mutta jos wesi on juoksevaa ja joskus nousee tai laskehtii, niin ne rakentavat sulun estääksensä weden tulville.

nousua. Hampainensa ne näet jyršivät poikki melkoisen paksuja puita ja wiewät ne suurempine ossineen weteen. Siellä muutamats hampainensa ja kápälöinensä pitäwät puita pystyssä wedessä, sillä wälin kuin niiden kumppanit jowittawat puunt edeltäpäin sitä tarkoitusta warten weden pohjaan laiwettuihin reikiin. Nämä paalut yhdistetään sitte ossilla ja wälipaikat täytetään mudalla ja sawella. Sulku on usein pohjasta 3 tai 4 metrin wahwuinen, mutta kapenee sitte wähitellen hlöspäin, niin että sen päällimmäinen osa ei ole enää kuin noin $\frac{1}{2}$ metrin paksuinen.

Sen jälkeen majawat puuhaawat pesiensä rakentamista, jotka tavallisesti perustetaan paalutuksen päälle aiwan liki sulkua. Ne owat joko pyöreät tai soikean pyöreät, katto holwattu ja useammiten kaskiterroksiset. Toinen kerros on wedenpintaa ylempänä, toinen alempana. Ylemmässä on majawain lepopaikka, koska ne aina tahtowat kuivan matuufijan. Joskus ne tyytywät pesiin, jotka owat pelkkiä maahan laiwettuja koloja.

Kaksi ja joskus kolme aukkoa wiepi pesään. Toisesta suljetetaan sisälle puita, juuria ja ossia, jotka owat ruokana talven aikana; toisista majawat sulkewat sisälle tai ulos.

Sinut. Kufapa ei tunti lintujen uutteruutta ja ahkeruutta? Ne eiwät ole millloinkaan jouten. Namusta warhain myöhään ehtoosseen asti owat ne alituisessa toimesta warsinfin kewätpuolella, jolloin ne rakentawat pesänsä, jotka waihettelewat ysfinkertaisimmasta taidollisimpaan saakka. Kun sitte pesä on walmis ja naaras on muninut munansa, niin se tosin hautomisajan lepää niiden päällä, mutta silloin koiras tavallisesti on jittä uutterampi, sillä sen täytyy nyt ei ainoastaan hakea ruokaa itselleen ja naarakselle, waau wieläpä laulullaan huwittaa naaraksen nuutoin tähän aikaan hywin yf-sitoikkoista elämää. Sen wuoksi kuullaanfin kewäällä wilfainta lintujen laulua. Kun munat owat fuoritut, pitää koi-

rahen vielä alussa hyöttää poitasia, kunnes emä joskus voi jättää poitaset ollakseen hyöttämisessä koiran apuna.

Syksyllä muuttolinnut jättävät kylmän Pohjolan. Niiden muutto lämpöisempiin maihin on niille kyllä vaivaloinen, mutta ne linnut, jotka jäävät talven yli meidän maahamme, saavat kyllä olla uutterassa toimesta, etteivät kylmän talven ajalla kuoli nälkään.

Koirat. Waikka meillä koiralta harvoin puuttuu omistajaa ja koiran siis ei ole pakko itsensä hankkia elatustansa, niin se aina kuitenkin, ainakin nuoremmalla iällä, osoittaa halua toimellisuuteen ja työhön joko seuraten peninkulmittain isäntäänsä matkoilla, tai kulkien hänen mukanaan metsästämisessä jos se on metsästykseen opetettu, taikka myöskin, kuten useassa Euroopan maassa on tavallista, käytetään sitä weto-eläimenä.

Hewokset. Hewosen uupumattomasta työstä ihmisen palveluksessa ei meidän tarvitse paljoa puhua. Hewonen on ihmisen kuuliain ja tottelevin palvelija, waikka se palkkseen siitä usein saa ainoastaan kiittämättömyyttä. Se olisi vielä halullisempi työhön, jos sitä kohdeltaisiin enemmän hyvyksellä ja hymmärtäväisemmin kuin tavallista on.

Madot. Madot syöväät koko joukon ihmisen terveydelle vahingollisia siemeniä, bakteerioita tai mätänemisen tilassa olevia aineita, jotka mato sitte ruumiissaan valmistaa lihavimmatki ruokamullaksi. Entäs silkkimato, kuinka ahkeraasti ja uupumattomalla työllä se kehittää silkkiä, jota sitte käytetään kallisarvoisinumitki silkkikankakiksi.

Muurahaiset. Miten ahkera muurahainen on-taan! Se ei milloinkaan uuvu kottansa vetämästä kehoon, jonka se sukulaistensa on valinnut peijäseen.

Härkä. Kuinka härkä ponnisteleekin tydyttääkseen kaikki ne liialliset vaatimukset, joita ihminen työssä siltä vaatii, ja kuinka armottomat ajajat sitä usein räätkeävät!

Siitä, mitä edellä on mainittu, voimme huomata, että eläimet ylipäänsä esimerkillänsä kehoittavat ihmistä työhön. Jos me tässä suhteessa jäämme niistä jäljelle, niin sen seikan täytyy olla meille hampaaksi. Päivä, joka kuluu ilman että toimitetaan mitään hyvää tai hyödyllistä, on tuhlatu armopäivä, joka ei palaja koskaan. Ottakaamme siis ajasta vaarin ja käytätkäämme se hyötiin, hyödytki itsellemme ja lähimmäisillemme!

